

Memorandum voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2018

Onderstaand manifest bevat de prioriteiten van Natuurpunt Bertem en de Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw (VHM vzw) voor de komende beleidsperiode van het gemeentebestuur van Bertem.

1. Zorg blijven dragen voor de kenmerkende natuur- en landschapswaarden

Bertem is ondanks haar ligging tussen Brussel en Leuven nog steeds een **erg landelijke gemeente**. We willen dan ook bepleiten een actief beleid te voeren om dit zo te behouden.

De **Dijlevallei** (Doode Bemde, Pastoorsbos, ...) en de verschillende **boscomplexen** zijn evidente natuurwaarden. We willen echter ook het belang van de **holle wegen** onderstrepen. Dit zijn niet enkel belangrijke transportassen, dragers van hoge landschappelijke waarde, maar ook aangetoonde refugia voor zeldzame biodiversiteit uit de bossfeer (zowel planten als insecten). Wij pleiten voor de uitwerking en handhaving van een holle wegen beheersplan wat de belangen van natuur, landbouwer, erosiewering en toerisme optimaliseert.

Daarnaast bepleiten we blijvend de effectieve uitvoering van maatregelen voor **koesterbuursoorten**. Koesterburen zijn bij uitstek geschikt om het thema van natuurbehoud en biodiversiteit aan de inwoners over te brengen, maar meer nog laat aangepast beheer toe dat andere dieren en planten, eigen aan het Brabantse plateau, zich ontwikkelen. Zeer specifiek willen we u als toekomstige bestuurders erop wijzen dat Bertem één van de laatste toevluchtsoorden van **de Europese Hamster** is en nog steeds de enige populatie **Akkergeelster** van België (!) herbergt. Zeker voor deze laatste zijn punctuele maatregelen snel te nemen, voor de Europese Hamster is een open ruimte beleid gericht op akkerbouw op het 'plateau van Duisburg' aangewezen en noodzakelijk.

Het 'plateau van Duisburg' ten zuiden en de uitlopers van de Diestiaanheuveld ten noorden behoren tot de meest waardevolle landschappen uit de regio (Traditionele landschappen, ankerplaatsen, relictzones) niet alleen omwille van de natuurwaarden maar ook omwille van de uitgestrekte vergezichten in zowat alle richtingen en de aanwezigheid van enkele waardevolle hoevecomplexen. Het behoud en goed beheer van deze openruimten (zie Landschapsbeheersplan Dijleland, IGO Leuven vzw 2000, in opdracht van en ism het RLD, VLM e.a.) zijn ook een belangrijke toeristische troef.

2. Woonbeleid, open ruimte en ruimtelijke planning

Vlaanderen komt steeds meer in de ban van de 'betonstop'. Dit houdt in dat vooral de kernen versterkt worden en dat er actief gestreefd wordt **inname van open ruimte tegen te gaan** (ook aan de randen van de kernen), of zelfs **terug te dwingen**.

Verhandelbare bouwrechten is het nieuwe concept die lokale overheden daartoe instrumenten en slagkracht moeten geven. De verengingen willen ten sterkste vragen gebruik te maken van dit

instrument, bvb. tijdens herinrichtingen van de dorpskern van Bertem of Leefdaal ook ruimte te voorzien voor inperken van bouwrechten aan de rand van de kernen.

Voorbeelden uit binnen- en buitenland tonen aan dat nieuwbouw of herbouw op zo'n manier kan gebeuren dat verdichting, meer groen, minder omgevingshinder en hoge woonkwaliteit kunnen samengaan. De gemeente beheert een deel van de handvatten om zulke woonvormen op het grondgebied Bertem te introduceren, ten voordele van de nieuwe bewoners, de omgevingswaarden en de uitstraling van Bertem in het algemeen.

Een specifieke bedreiging voor de open ruimte in landbouwgebied is de constructie van opslagplaatsen en werkplaatsen, met bijhorende woongelegenheid op de schaarse landbouwgrond. We vragen aan de gemeente deze vorm van verdere versnippering van de omgeving een halt toe te roepen, niet in het minst in het belang van de landbouw zelf.

De visie op vervoer is in volle evolutie. Nieuwe gemeenschappelijke en individuele vervoersmiddelen, lichter en omgevingsvriendelijker vragen aangepaste infrastructuur en bescherming tegenover het resterende autogebruik. De natuurverenigingen vragen aan de gemeentebestuurders op deze evolutie met durf en vooruitziendheid in te spelen.

3. Integraal waterbeleid

De **Voervallei** is een centrale ader doorheen de gemeente. Er zijn diverse actoren bij betrokken, maar ook de gemeente heeft instrumenten om enerzijds integraal waterbeleid toe te passen en zo de Voer als een groen-blauwe ader doorheen de dorpskernen waar te maken. De natuurverenigingen weten dat de gemeente Bertem al ernstige inspanningen leverde om de Voer terug een levende en propere rivier te maken, onder andere door het **rioleringsplan**.

We hopen dat het nieuwe gemeentebestuur op de ingeslagen weg verder gaat, algemeen, en specifiek de resterende plekken van puntvervuiling naar onze waterlopen aan kan pakken. In parallel moet ernaar worden gestreefd om de aanwezige bronnen hun natuurlijke loop te laten volgen, en dit zuiver water gescheiden van de riolering af te voeren.

4. Natuur maakt jouw gemeente klimaat robuust

Klimaatverandering is een van dé grote uitdagingen waarmee we de komende decennia te kampen hebben. Steden en gemeenten zullen zich moeten aanpassen aan veranderende weerfenomenen zoals extremere regenbuien, hittegolven en langere periodes van droogte. Samenwerken met natuur is niet alleen de meest effectieve, maar op lange termijn vaak de goedkoopste oplossing om ons aan te passen. Door bv. De groenblauwe aders door te trekken tot in het hart van dorpen en woonkerken, vangen we overtollig water op en bieden we verkoeling. De Vlaamse overheid roept - in het Witboek Beleidsplan Ruimte - gemeenten op om actief werk te maken van deze groenblauwe verbindingen. Bovendien bieden deze natuurlijke oplossingen ook kansen op vlak van leefmilieu, gezondheid, recreatie en biodiversiteit.

Dit is te bekomen door deze concrete acties uit te voeren:

- Zorg voor een ‘klimaatreflex’ bij de aanvang van elk ruimtelijk project (in de kern én daarbuiten): ga bij elk project na hoe natuur ingeschakeld kan worden als klimaatbuffer. Dit over alle gemeentelijke diensten heen.
- Geef het goede voorbeeld en richt de eigen instellingen en openbaar domein klimaat robuust in door het hergebruik van regenwater, de aanleg van parken en groenzones, minimaliseren van verharding, keuze voor waterdoorlatende materialen, inzetten op infiltratie, het plaatsen van groendaken en gevelgroen, etc.
- Stimuleer en ondersteun burgers om hun (school)buurt of tuin klimaat robuust in te richten. <https://www.natuurpunt.be/pagina/maak-van-je-tuin-een-natuurgebied>

5. Steun concrete terreinbeheerders om hun doelstellingen waar te maken

Actueel zorgen twee vrijwilligersverenigingen in Bertem voor een essentiële bijdrage aan de aankoop en het behoud van onze meest waardevolle landschappen en natuurgebieden. Daarnaast zorgen ze ook voor openstelling van deze gebieden, gegidste wandelingen en educatie

- Natuurpunt Leuven & Bertem: Koeheide
- Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud (samen met Natuurpunt): Natuurreservaat Doode Bemde, Pastoorsbos (Korbeek-Dijle)

De gemeente kan dit het beheer ondersteunen via bijkomende subsidies en logistieke ondersteuning. Om het beheer van deze waardevolle en drukbezochte gebieden verder te zetten is voortzetting en verhoging van deze ondersteuning essentieel.

- Voorzie subsidies voor zowel de aankoop, inrichting, ontsluiting, als het beheer van natuurgebieden door natuurverenigingen.
- Zorg voor een ambitieus beheer van de eigen gronden. Doe dat in overleg met de genoemde natuurvrijwilligersverenigingen.

6. Bertem is geen eiland, maar het puzzelstuk van het Dijleland

Grotere aaneensluitende natuurgebieden verhogen in belangrijke mate de kansen op instandhouding van de Vlaamse natuur. Het Dijleland heeft de potentie omgevormd te worden tot een nationaal park. Meer dan 9.000 ha heeft de bestemming natuurgebied, 25% van de totale oppervlakte 75% van deze natuur wordt beheerd en bijna 80% is ook Europees beschermd. Voldoende natuurweefsel om dit ook als één geheel in de wereld te zetten. De Voer, de Dijle, het plateau van Leefdaal en verschillende belangrijke fragmenten van het vroegere kolenwoud zijn essentiële stukken in zulk een park. De twee organisaties vragen de nieuwe bestuurders hun verantwoordelijkheid tegenover de toekomst op te nemen en dit idee te steunen en verder te ontwikkelen, zodat een ‘next level’ nationaal park Dijleland kan ontstaan. Het effect hiervan op de aantrekkingskracht van Bertem als woongemeente is belangrijk.

De regionale natuurverenigingen zetten zich al jaren in voor een regionaal landschap Dijleland. De natuurverenigingen vragen nog steeds dat de gemeente haar schouders onder deze organisatie wil zetten. De regionale landschap- en natuurbelangen worden hierdoor behartigd en waargemaakt, waar

ook de lokale inwoners kunnen van profiteren en zeker ook de gemeente een aangename uitstraling mee krijgt.

Voor Natuurpunt Bertem

Voor Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw

Stefaan Horemans

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'S' followed by a vertical line and a loop.

Marc Artois

A handwritten signature in blue ink, featuring a large, stylized 'M' and 'A'.

Marc ARTOIS
voorzitter.